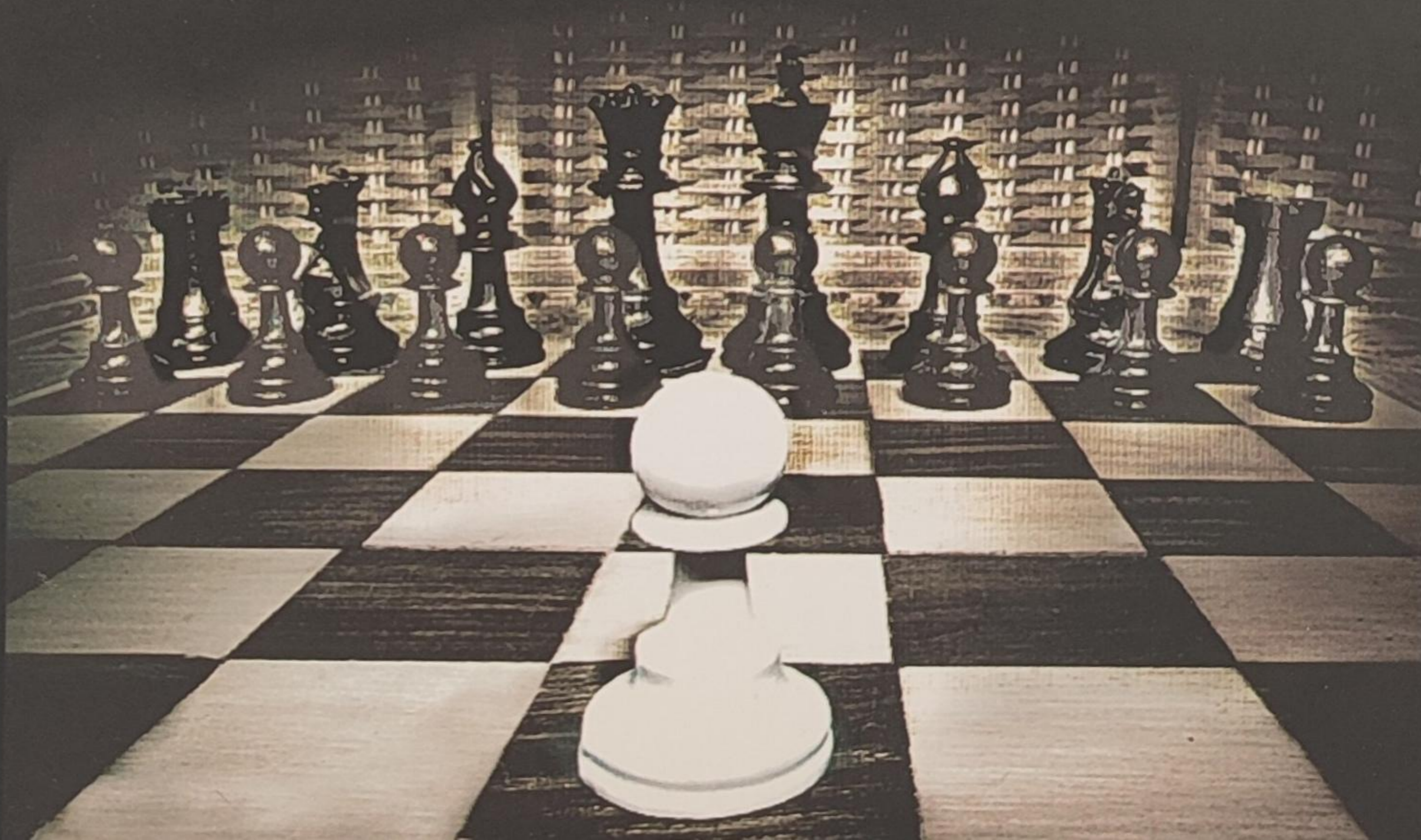

خواندنی‌های شطرنج

مجید کرامتی مقدم

www.achmazstore.ir

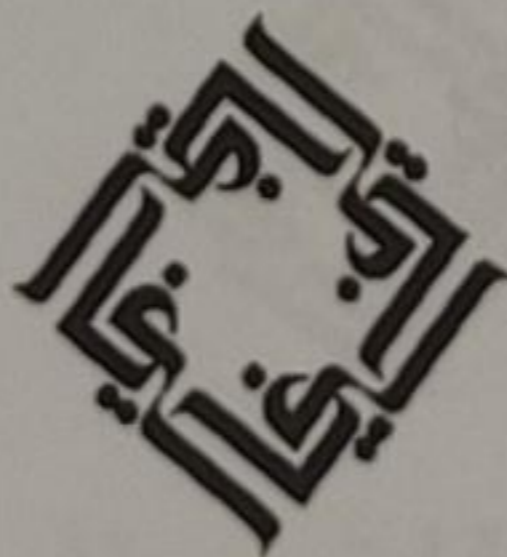

خواندنی‌های شطرنج

خواندنی‌های شطرنج

مجید کرامتی مقدم

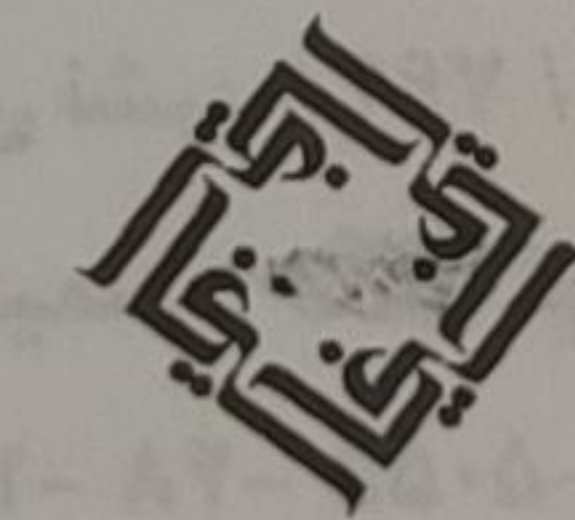
www.achmazstore.ir

خواندنی‌های شطرنج

مجید کرامتی مقدم

www.achmazstore.ir

انتشارات سیفا

خرم‌آباد

۱۳۸۹

سرشناسه: کرامتی مقدم، مجید، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآور: خواندنی‌های شطرنج / مجید کرامتی مقدم
مشخصات نشر: خرم‌آباد: سیفا، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری: ۱۳۵ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۵۵-۴۸-۱
وضعیت فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۳۴-۱۳۵
موضوع: شطرنج
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ خ ۹ / ۷۴ / ۱۴۵۵ GV
رده‌بندی دیویی: ۷۹۴/۱
شماره کتابشناسی ملی: ۱۹۵۲۸۳۳

www.achmazstore.ir

انتشارات سیفا

خواندنی‌های شطرنج

مجید کرامتی مقدم

نشر سیفا

صفحه آرا: لیلا وفادار / طراح جلد: یاسر دلفان

چاپ اول ۱۳۸۹ / شماره‌ی نشر: ۷۶۴۸ / شمارگان: ۱۰۰۰ / چاپ: طاهر

قیمت:
برای مشاهده قیمت به روز این کتاب به سایت
achmazstore.ir مراجعه نمایید.

شابک: ۴۸-۱

نشر سیفا: خرم‌آباد، خیابان انقلاب، روبروی آراسته‌ی سوم

همراه: ۰۹۱۶۶۶۱۶۴۱۸

پیش‌گفتار به:

استادان؛

حمید پورشاه‌ماری

و

حسین کاظمی‌آشتیانی

داوران بین‌المللی کشور

www.achmazstore.ir

مقدمه

www.achmazstore.ir

بی شک، هیچ رشته‌ای هم‌چون شطرنج در طول تاریخ در بین جوامع بشری مورد توجه نبوده است. کتاب‌های فراوانی که در این زمینه تا به حال چاپ شده، خود مؤید این نکته است. شطرنج در ایران و در پی فتوای تاریخی حضرت امام(ره) رشد چشم‌گیری داشته است و در حال حاضر، ایران جزو قدرت‌های شطرنج قاره‌ی کهن به شمار می‌رود.

هدف از گردآوری مطالب خواندنی شطرنج، در اختیار قرار دادن مطالب خواندنی شطرنج، یک‌جا و در یک اثر بوده، چرا که برای اکثر افراد، پیدا کردن همه‌ی منابع یا وقت‌گیر بودن آن خود مشکل بزرگی در ارتباط برقرار کردن آن‌ها با این مطالب است و گرنه اساتید محترم و صاحبان قلم هر یک به نوعی در لابه‌لای ترجمه و تألیف آثار خود از آوردن برخی نکات خواندنی و جذاب غافل نبوده‌اند، که در این بین می‌توان به آثار زنده‌یاد عبدالرحمان صادق‌رحمانی، رضا رضایی، محمدکاظم مرتضوی، علی‌رضا شفیعی، خشایار بهاری، قربان یوسف‌پور، عزیزالله صالحی‌مقدم، هادی مؤمنی و ... اشاره کرد که به زیبایی و قلمی شیوا مطالبی را در این زمینه به رشته تحریر درآورده‌اند. جا دارد به نوبه خود از کوشش و همت این عزیزان در رشد و توسعه‌ی این رشته تشکر کنم.

نکات خواندنی شطرنج، همیشه نه تنها برای داوران، مربیان، بازیکنان و علاقه‌مندان به این رشته جذاب بوده است، بلکه برای دیگر افراد نیز شنیدنی است، هرچند پیش از این، تفسیرهای طولانی و چند صد صفحه‌ای کتاب‌های شطرنج، خود مانعی برای ارتباط برقرار کردن خواننده با مطالب خواندنی این رشته بود.

در این اثر سعی شده، ضمن ارضاء حس زیباشناسی و کنجکاوی شطرنج‌بازان، باعث آشنایی و ارتباط بیشتر این رشته در بین همه‌ی اقشار شود. در انتخاب عکس‌ها و مطالب چندسال اخیر، بیشتر از اینترنت استفاده شده و اغلب عکس‌ها از وبلاگ Pictorialchess.blogspot.com استخراج گردیده است.

باشد که مورد توجه همه‌ی علاقه‌مندان به شطرنج و افراد روشن‌ضمیر قرار گیرد. از برادر عزیزم محسن کرامتی به خاطر کمک و حمایت‌های صمیمانه‌اش تشکر می‌کنم. در آخر از همه اساتید و خوانندگان عزیز تقاضا دارم، نظرات، پیشنهادات و اشکالاتی که در امر گردآوری و چاپ ممکن است به وجود آمده باشد، ضمن پوزش، به آدرس اینترنتی Majid.keramatomoghadm@gmail.com جهت اطلاع و اصلاح ارسال نمایند.

زمستان ۸۸

مجید کرامتی

www.achmazstore.ir

۱- آیا می‌دانید فدراسیون جهانی شطرنج در سال ۱۹۲۴ تأسیس شد.

۲- آیا می‌دانید اولین دوره المپیاد شطرنج در سال ۱۹۲۷ برگزار شد.

۳- آیا می‌دانید دکتر ماکس اویوه اولین رئیس فیده بود.

۴- آیا می‌دانید (WCC) به شورای جهانی شطرنج گفته می‌شود.

۵- آیا می‌دانید (ICCA) به انجمن بین‌المللی شطرنج مکاتبه‌ای گفته می‌شود.

۶- آیا می‌دانید (ICCF) به فدراسیون بین‌المللی شطرنج مکاتبه‌ای گفته می‌شود.

۷- آیا می‌دانید به (ICF) فدراسیون بین‌المللی شطرنج، FIDE فیده می‌گویند.

۸- آیا می‌دانید هامیلتون روسل (۱۸۶۷-۱۹۴۱) رئیس فدراسیون شطرنج انگلستان در سال

۱۹۲۷ برای جایزه تورنمنت‌های بین‌المللی یک عدد کاپ طلا به فیده هدیه کرد که هر

ساله در مسابقات المپیاد این کاپ به تیم قهرمان اهداء می‌شود.

۹- آیا می‌دانید در شطرنج قدیم جای شاه و وزیر بر عکس بودا

۱۰- آیا می‌دانید تا اوایل قرن بیستم اعلام کیش اجباری بود ولی بر اساس قوانین فیده

دیگر ضرورتی برای این کار نیست!

۱۱- آیا می‌دانید اعلام کیش به وزیر را گارد می‌گفتند که از قرن نوزدهم منتفی شد!

۱۲- آیا می‌دانید نونا گاپریندا شویلی (متولد ۱۹۴۱) پنجمین قهرمان زن جهان اولین زنی بود که عنوان استادبزرگی مردان را به دست آورد و تنها زنی است که جایزه اسکار شطرنج را به دست آورده است!

۱۳- آیا می‌دانید صفحه نمایش از ابداعات یوهان لوونتال (۱۸۷۰-۱۰) شطرنج‌باز مجارستانی است. وی در پی مهاجرتش به آمریکا مدتی به سیگار فروشی و اتو کشی مشغول بود و بعداً با کمک استانتون، منشی باشگاه سنت جورج شد و به آموزش شطرنج پرداخت. از سال ۱۹۲۲ هر ساله مسابقه یادبود وی در انگلستان برگزار می‌شود و کاپ نقره‌ای لوونتال به فرد قهرمان داده می‌شود!

۱۴- آیا می‌دانید توماس هاید (۱۷۰۲-۱۶۳۶) مؤلف اولین کتاب ادیبانه در مورد پیدایش شطرنج است. او جلد اول این کتاب را در سال ۱۶۹۴ و جلد دوم را در سال ۱۷۶۷ چاپ شد. هاید به زبان چینی و عربی مسلط بود و طبق بررسی‌های او شطرنج از هندوستان به ایران آمد و از طریق اعراب به اروپا راه یافت.

۱۵- آیا می‌دانید اولین کتابی که منحصراً درباره‌ی آخر بازی نوشته شده، مربوط به سال ۱۸۷۱ توسط دورانگ و پرسی است.

۱۶- آیا می‌دانید اولین بررسی آخر بازی توسط فیلیدور بود که در آن به بررسی رخ و فیل در برابر فیل پرداخته شده بود!

۱۷- آیا می‌دانید از نظر آمار و ارقام مسابقات انجام شده در سال ۱۹۲۳ به ندرت بیش از ۴ رقابت بین‌المللی در سال برگزار می‌شد. اما بین سال‌های ۱۹۲۳ تا ۱۹۳۹ این عدد به شش رسید و پس از جنگ جهانی دوم عدد ذکر شده ۴ برابر شد. در سال ۱۹۷۴ تا ۶۰ مورد در سال و در فاصله کمتر از یک سال به ۷۵ و سال بعد به ۱۰۰ رسید. تا پایان سال ۱۹۹۰ شمار مسابقات جهانی شطرنج به بیش از ۱۰۰۰ مورد رسید!

۱۸- آیا می‌دانید (WCBO) نام سازمان جهانی بوکس شطرنج است. شعار آن نبرد در رینگ مسابقه و جنگ بر روی تخته شطرنج است. اولین دوره این رشته در سال ۲۰۰۷ در برلین برگزار شد!

۱۹- آیا می‌دانید تیم‌های شرکت کننده در المپیاد شطرنج در سال ۱۹۲۷ معادل ۱۶ بود در حالی که در المپیاد ۱۹۹۰ این رقم به ۱۰۸ تیم رسید!

۲۰- آیا می‌دانید تا قبل از سال ۱۴۷۵ پیاده در هنگام ترفیع می‌توانست فقط به وزیر تبدیل شود!

۲۱- آیا می‌دانید کارل یانیش (۱۸۱۳-۷۲) نویسنده روسی، اولین تفسیر تجزیه و تحلیل گشایش‌ها را در شاخه‌ها و واریانت‌های جدید در سال ۱۸۴۲-۴۳ ارائه نمود و نتایج حاصل از این آثار را در کتابچه بیلگوئر ۱۸۴۳ تلفیق نمود!

۲۲- آیا می‌دانید هارولد مورای (۱۸۶۵-۱۹۵۵) سرشناس‌ترین مورخ شطرنج است!

۲۳- آیا می‌دانید اولین کتاب شطرنج، کتاب اخلاقیات سه‌سول است ولی اولین کتاب مشتمل بر بازی‌های مدرن در دهه ۱۴۹۰ توسط لوسینا و ویسنت منتشر گردید!

۲۴- آیا می‌دانید اولین اثر مکتوب که از شطرنج نام برده شده کارنامه اردشیر بابکان است!

۲۵- آیا می‌دانید در المپیاد جهانی شطرنج زنان از سال ۱۹۵۷ با شرکت ۲۱ تیم آغاز به کار کرد و در سال ۱۹۹۰ این تعداد به ۶۵ تیم رسید!

۲۶- آیا می‌دانید (IGM) یا استاد بزرگی بالاترین درجه در شطرنج است و شرایط احراز آن: سه نورم استاد بزرگی و کسب ریتینگ ۲۵۰۰ است!

۲۷- آیا می‌دانید استاد بین‌المللی طراحی در شطرنج به کسی داده می‌شود که ۲۵ مسأله یا ۱۵ بررسی آن در نشریه فیده (فدراسیون جهانی شطرنج) به چاپ رسیده باشد. این قانون از سال ۱۹۵۹ مقرر شده است!

۲۸- آیا می‌دانید احراز عنوان استاد بزرگی، استاد بین‌المللی یا استاد فیده از سال ۱۹۵۰ از

سوی فیده به بازیکنان شطرنج داده می‌شود. بازیکنان علاوه بر کسب نورم‌های مورد نیاز شرط ریتینگ برای استاد بزرگی ۲۵۰۰، استاد بین‌المللی ۲۴۰۰ و استاد فیده ۲۳۰۰ می‌باشد!

۲۹- آیا می‌دانید فیشر تنها شطرنج‌بازی است که با بهره ۱۸۷ در فهرست ۱۰ نفره نوابغ جهان در کنار بزرگانی مثل داوینچی، گوته، گالیله، پاسکال و... قرار دارد. فهرستی که نامی از نوابغی هم‌چون انیشتن، ادیسون و نیوتن در آن جایی ندارد!

۳۰- آیا می‌دانید هوارد استانتون (۱۸۱۰-۷۴) بنیان‌گذار مکتب شطرنج و بانی اولین تورنمنت جهانی شطرنج است. وی اولین نشریه موفق شطرنج انگلستان را نیز از سال ۱۸۴۱ تا ۱۸۵۱ سرپرستی کرد!

۳۱- آیا می‌دانید اسکار شطرنج مجسمه‌ای است با چتر که هر ساله با رأی انجمن روزنامه‌نگاران شطرنج به بهترین بازیکن دنیا داده می‌شود. اولین اسکار شطرنج در سال ۱۹۶۷ به بنت لارسن دانمارکی رسید!

۳۲- آیا می‌دانید در سال ۱۵۲۷ یک شاعر ایتالیایی رخ را فیلی تصور کرد که بر پشت خود برجی دارد، اما کم‌کم به دلیل پرخرج و سخت بودن تهیه آن، فیل برج دار جایش را به برج تنها داد!

۳۳- آیا می‌دانید اولین نویسنده‌ای که اقدام به بررسی جامع و تفصیلی گشایش‌ها نمود، آرون الکساندر (۱۸۱۳-۵۰) مؤلف آلمانی بود. وی در کتاب دایرةالمعارف خود در سال ۱۸۳۷ آنها را دسته‌بندی کرد!

۳۴- آیا می‌دانید اسلاتر جیمز سرمایه‌دار انگلیسی و حامی شطرنج با ۵۰ هزار دلاری که هزینه کرد باعث شد تا مسابقه ۱۹۷۲ قهرمانی جهان بین اسپاسکی و فیشر انجام شود!

۳۵- آیا می‌دانید اشتاینیتز دفاع هلندی را ابداع کرد!

۳۶- آیا می‌دانید المپیاد شطرنج هر دو سال یک بار بین کشورهای مختلف جهان برگزار می‌شود که هر تیم با ۶ بازیکن (دو نفر ذخیره) در این مسابقات حضور دارند. این مسابقات از سال ۱۹۲۷ زیر نظر فیده برگزار می‌شود!

۳۷- آیا می‌دانید الو آرپاد مبتکر سیستم ریتینگ است. او بیست سال روی سیستم ریتینگ کار کرد و بالاخره در سال ۱۹۷۰ توسط فیده مورد قبول واقع شد!

۳۸- آیا می‌دانید اینفورماتور مجله شطرنج و سیاه به فیده است که هر چهار ماه یک بار منتشر می‌شود و شامل حدود ۷۰۰ بازی همراه با اخبار و جدول تورنمنت‌های بین‌المللی و ریتینگ بازیکنان است. نام دیگر آن چس اینفورماتور است این مجله از سال ۱۹۶۶ منتشر می‌شده است!

۳۹- آیا می‌دانید **Maurice Ashley** اولین استاد بزرگ سیاه‌پوست جهان است!

۴۰- آیا می‌دانید **(NIC)** یا تازه‌های شطرنج هر ۴۵ روز و **(YEAR BOOK)** هر سه ماه یک‌بار منتشر می‌شود!

۴۱- آیا می‌دانید ویلیام داویس ایوانز (۱۸۷۲-۱۷۹۰) مبتکر گامبی ایوانز است که مدت نیم قرن یکی از متداول‌ترین سلاح‌های تهاجمی سفید به شمار می‌رفت!

۴۲- آیا می‌دانید لودک پاخمان (۱۹۳۷-۱۸۵۶) یکی از وقایع‌نگاران معاصر شطرنج به هرودوت شطرنج معروف است. او از سال ۱۸۹۱ تا ۱۹۳۰ بازی‌ها و وقایع مهم شطرنج هر سال را در یک جلد مجزا ثبت کرد!

۴۳- آیا می‌دانید در مسابقات بادن بادن سال ۱۸۷۰ برای اولین بار از ساعت شطرنج استفاده شد. این مسابقه ده نفره را آدولف اندرسن با ۱۳ امتیاز فتح کرد!

مگنوس کارلسن، نابغه ۱۹ ساله‌ی نروژی در صدر جدول ریتینگ شطرنج‌بازان جهان قرار دارد. گری کاسپاروف اخیراً با دست‌مزد چند میلیون دلاری، مربی‌گری وی را بر عهده گرفته است. کارلسن با درجه ۲۸۱۰ از محدود بازیکنانی است که از مرز فرا انسانی ۲۸۰۰ عبور کرده است. در نمودار زیر لیست بازیکنانی که بالاترین درجه را به خود اختصاص داده‌اند را می‌بینید.

www.achmazstore.ir